

Turkmenistan

ciekawostki | geografia | kultura | religia

Legenda

O boskim pochodzeniu koni Achał-tekińskich

Turkmeni są bardzo dumni z hodowanych przez siebie koni achal-tekińskich – szlachetnej rasy pochodzącej z Turkiestanu. Rasa ta charakteryzuje się pięknym umaszczeniem, czasami w jednolitym kolorze jasnego bursztynu z „podpalanymi” (czarnymi) kopytami i słynie z szybkości. Jedna z turkmeńskich legend opowiada o pochodzeniu tego konia.

Według tradycji, w górach znajdowało się źródło, przy którym każdego razu, gdy stado koni przychodziło po wodę, pojawiał się niezwykły koń. Z czasem klacze z tego stada urodziły źrebaki o imponującym rozmiarze i pięknie. Gdy jeden z nich został okiełznany i osiodłany, Turkmeni odkryli, że porusza się jak unoszony między niebem a ziemią — całkowicie posłuszny i niezwykle szybki.

Konie w Parku Narodowym Badkyz (fot. Wojciech Ejsmond)

Koń Achał-tekiński (fot. Wikipedia)

Legenda

Görogly i jego koń Gyrat

Epos o Koroghlu/Gorogli (*Görogly dessany*) to legendy bohaterskie, obecne w ustnej tradycji ludów tureckich, głównie Turków Oguzyjskich. Legenda ta zazwyczaj opisuje bohatera, który pragnie pomścić krzywdę. W Turkmenistanie epos nosi tytuł Görogly (w wersji spolszczonej Gorogli), co tłumaczy się jako „syn grobu” i zajmuje szczególne miejsce wśród eposów turkmeńskich. Poza Turkmenistanem tradycja recytowania opowieści o Gorgoli występuje w krajach sąsiednich – w tym w Uzbekistanie, Tadżykistanie, Kazachstanie i Iranie – oraz w innych miejscach, gdzie historycznie zamieszkiwały grupy Turkmenów. Poniższa adaptacja jednego z motywów ułożona jest jak jedna z Baśni 1001 Nocy – czyli tam gdzie kończy się jedna część, zaczyna się kolejna na następny wieczór.

W imię Boga Miłosiernego, który daje życie koniom stepów i wiatrom pustyni – posłuchajcie opowieści o wielkim Goroglim, który nigdy nie zgiął karku przed tyranem, a jego słowo było twardsze niż góry Kopet-dag.

Dawno, dawno temu, w kraju pełnym pustyni, gór i dzikich koni, żył dzielny młodzieniec imieniem Gorogli. Miał wiernych przyjaciół, silnych jak lwy, mądrych jak sowy i szybkich jak wiatr. Ale najwierniejszym z nich wszystkich był koń Gyraat – piękny, mądry i odważny rumak, którego kopyta potrafiły unosić się nad piaskiem jak skrzydła orła.

W tym samym czasie, za siedmioma pustyniami i siedmioma górami, żyła księżniczka Serwijandi. Była tak piękna, że porównywano ją do księżyca w pełni. Niestety, jej ojciec, zły król Hunkar, zamknął ją w wieży wysokiej jak niebo. Zbudował wokół niej mur, by nikt się do niej nie zbliżył. Krzyczał: – Jeśli ktoś wejdzie do wieży, zetnę mu głowę! Jeśli przyleci ptak – utnę mu skrzydła!

Pewnego dnia król Hunkar wysłał groźnego dowódcę, Szasepita, by napadł na ziemie Gorogliego. Szasepita przyszedł z ogromną armią, napadł na ludzi, zabrał bydło i porwał chłopców i dziewczęta. Wszystko to stało się wtedy, gdy Gorogli poszedł na polowanie.

W jego twierdzy został jego przyjaciel, wesoły i mądry Kose. Gdy zobaczył rannych i zapłakanych ludzi, bardzo się zmartwił. — „Nie możemy czekać na Gorogliego! Musimy działać!” — powiedział.

Wkrótce zebrała się dzielna drużyna: Owez, Mahrem, Weli, Matel i inni. Wszyscy wsiedli na konie, zebrali miecze, tarcze i ruszyli ścigać złego Szasepita.

Gdy zapadła noc, drużyna podzieliła się – jedni otoczyli armię od tyłu, inni zaatakowali z przodu. W ciemności, gdy wojsko Szasepity spało przy rzece Summar, dzielni wojownicy zaatakowali. Konie parskwały, miecze błyszczały, a Szasepita uciekł w popłochu.

Niestety, gdy pogromcy wrogów świętowali zwycięstwo, Owez postanowił dalej gonić uciekającego Szasepita. Wraz z Kosem i kilkoma towarzyszami ruszył w dalszą drogę. Ale wtedy... zaskoczyła ich druga armia Hunkara. Walczyli dzielnie, lecz Owez został pojmany, a Kose ranny i bardzo zmęczony. Usiadł, krwawiąc, i przytulił szyję swojego konia Bozdumi.

Wtedy na pomoc przybiegł Gyrat, koń Gorogliego. Zobaczył leżącego Kosego i zaczął żałośnie rzeć. A Kose, ostatkiem sił umaczał palec w swojej krwi i na białej chuście napisał list. Powiedział:
– Gyracie, mój przyjacielu... poleć, jak tylko potrafisz, do Gorogliego. Powiedz mu, co się stało. Powiedz, że Owez został porwany. I że ja... nie dam już rady walczyć... i daj mu ten list.

Gyrat zarżał głośno i pognał przez góry i doliny. Leciał szybciej niż wiatr, aż iskry sypały się spod jego kopyt. Przeskakiwał rzeki, piaski i drzewa. Leciał do swojego pana, Gorogliego.

I tak kończy się ta część opowieści.

A co dalej?

Czy Gorogli zdąży na czas? Czy uratuje przyjaciół? Czy pokona złego Szasepita i spotka księżniczkę Serwijandi?

Tego dowiedziecie się w kolejnej opowieści...

Kolory flagi Turkmenistanu

Pokoloruj flagę Turkmenistanu –
szablon znajdziesz na następnej stronie!

Flaga Turkmenistanu jest jedną z najbardziej symbolicznych i szczegółowych flag na świecie.

Tło flagi jest zielone, co symbolizuje islam – dominującą religię w kraju.

- Po lewej stronie znajduje się czerwony pas z pięcioma tradycyjnymi wzorami dywanów turkmeńskich (*guli*), reprezentującymi pięć głównych grup Turkmenistanu: Teke, Yomut, Saryk, Chowdur i Arsary.
- Pod wzorami dywanów widnieją dwa skrzyżowane gałązki oliwne, będące symbolem pokoju – dodane po uzyskaniu niepodległości.
- W górnej części flagi, po prawej stronie, znajduje się biały półksiężyc (symbol islamskiej wiary) oraz pięć białych gwiazd pięcioramiennych, które mogą symbolizować regiony kraju lub pięć zmysłów człowieka.
- Flaga łączy w sobie elementy tradycji, religii, narodowej jedności i pokoju.

Turkmenistan

